

PROMETEU

REVISTĂ
DE LUPTĂ PENTRU
PROPĂȘIRE, FRUMOS ȘI ADEVĂR

CUPRINSUL:

- Voicu Nițescu:* Așezământul monarhic
Ioan Al. Bran-Lemeny: M. S. Regelui Carol II.
George Gregorian: Imnul Regal
Dr. M. Suciū-Sibianu: Concepții noi, ce se impun în
medicină și în viață
V. P. Rogoz: Invățământul profesional în viața
economică românească
„Prometeu“
Dr. M. Suciū-Sibianu: Apelul „Astrei“ culturale centrale și
„Astra“ Brașov: Câteva precizări
Gânduri sănătoase

Literatură, artă, critică

- Nae Ieremia:* Considerațiuni generale asupra lite-
raturii românești de după război
(urmare)
Dr. M. Suciū-Sibianu: Cugetări
Reményik Al. R. Prișcu: Noi zicem veșnic bun rămas
Al. Iacobescu: Norul
Florica Ciura: Bunica
Nae Ieremia: În grădiniță
G. D. Banu: Poveste
Dr. M. Suciū-Sibianu: Răsărit de soare

Recenzii.

- Petre I. Teodorescu:* I. Valerian: Cara-Su, M. Dragomi-
rescu: Sânducul, A. Marin: Yodler
I. Al. B. L.: Candid C. Mușlea: Protopopul
Bratu Baiul
I. Al. B. L.: Ionel Gologan: Epigrame

Note, reviste, poșta redacției.

Apare lunar la Brașov.

PROMETEU

REVISTĂ DE LUPTĂ pt. PROPĂȘIRE, FRUMOS ȘI ADEVĂR

Director :

IOAN AL. BRAN-LEMENY

Șef-redactor :

HORIA E. FRUNZĂ

Secretar de redacție :

NAE IEREMIA

Redactori :

V. P. ROGOZ

EUGEN ARSU

Comitetul revistei : Dr. Mircea Suciu-Sibianu, medic și publicist; Ioan Popa, preot-prof.; Petru I. Teodorescu prof. publ.; G. Tulliu, farmacist; cu directorul, redactorii și secr. de red.

Manuscrisele se vor trimite la redacție pe adresa directorului. Cele nepublicate nu se înapoiază.

Autorii sunt rugați a-și trimite redacției operele, spre menționare și recenzare.

Solicităm ziarele și revistele să ne accepte schimbul. Ținem seamă numai de reciprocitate. În aranjarea materialului ne conducem de necesități tehnice și tipografice.

Cine a reținut două numere consecutive se consideră de abonat.

100 Lei anual pentru particulari.

200 „ „ „ instituții și autorități.

15 „ exemplarul.

Așezământul monarhic.

Bărbatul politic e dator să cumpănească utilitatea marelor așezăminte de stat, cu ochiul omului complect desinteresat, desbrăcat de orice prejudecată, călăuzit numai de interesul binelui obștesc, lipsit de orice pasiune comună și insuflețit exclusiv de dragostea de țară și de devotament către nația sa.

Sentimentul dinastic a făcut totdeauna parte întregitoare din sufletul poporului român. În centrul gândirii lui, în spovedaniile sale, făcute în cursul vremii, a strălucit mereu prestigiul îndrumător al coroanei regale.

Cine ar încerca să turbure această milenară legătură, ce încopcie ca un magnet ființa nației noastre cu aceea a Suveranului, ar turbura însuși resortul de viață al poporului român. Un dezechilibru îngrijorător s'ar produce în structura sa sufletească, care i-ar strica deoptrivă și lui și țării.

Cunoscând psihologia lumii noastre, văzând metodele de luptă ale partidelor, setea lor de putere și grija exclusivă de interesele proprii, socotim, că așezământul monarhic ne este astăzi mai necesar ca oricând. El singur mai păstrează coeziunea între fiii nației și asigură stabilitatea și continuitatea actualei ordine în stat. *Monarchul este simbolul unității și chează solidarității noastre naționale.* În mijlocul valurilor tulburi, pe cari o democrație rău înțeleasă și rău îndrumată le ridică amenințătoare împotriva ființei noastre naționale, monarchul însemnează cârmaciul, în care cei pândiți de primejdii își

pun nădejdea mântuirii. În fața ruinelor autorității, pricinuite de certurile politicianilor și de urile de partid, *Suveranul a rămas singura și suprema autoritate* în stat, pe care astăzi o mai putem opune încercărilor de anarhizare totală a țării. Cei ce au temeritatea s'o submineze și pe aceasta, lucrează împotriva siguranței însăși și a unității noastre de stat.

Xenophon spunea odinioară, ceea ce repetă și astăzi destui fii ai Eladei: „Eu nu pot aproba pe atenieni, pentru că ei sunt partizanii republicei, forma de stat, în care cei răi sunt cei dintâi, iar oamenii cinstiți și virtuoși sunt dați la oparte și batjocoriți“.

Martor al formidabilei anarhii în marș în lumea de dincolo de Nistru și încrezător în ce spun refugiații, cari și azi pleacă de acolo, eu nu pot îndemna pe nimeni să meargă pe urmele pildei comuniste și mă voi ridica cu toată tăria sufletului meu împotriva celor ce încearcă să alinte pe naivi cu chimera raiului sovietic.

Amintirile de altădată, cu schimbarea Domnilor, de care se bucurau toți nebunii și cu certurile din alte țări ale clicelor aristocratice, cari voiau să aibă *regi-păpuși*, în chipul d. p. al celui care dusesese o țară vecină la dezastrul dela Mohács și la destrămarea definitivă de mai târziu, sunt tot atâtea advertimente, cari nu ne îngăduie să ne jucăm cu destinele unui neam. Singura realitate, în fața căreia ne închinăm este *statul național* cu așezămintele lui de bază, printre cari loc de onoare și de apărare hotărâtă i se cuvine instituției monarchice care *se confundă cu însăși ființa poporului român*. Deci la sărbătoarea Restaurației repetăm cu toată puterea și convingerea: Trăiască Regele.

Voicu Nițescu.

Majestății Sale Regelui Carol II.

Hyperion cristalizat de soare,
De-acum Te-avem, șoiman al gliei noastre!
Ne-ai dăruit suprema sărbătoare,
Când coboriși din zările sihastre.

Intr'un elan țâșnit din vechi izvoare
De dragoste de țară și popor,
Ai revenit, legendă călătoare
Și basmele ne-ai întrupat în zbor.

Te-am așteptat atât amar de vreme,
Cu suflete călite 'n suferinți . . .
Și sub povara grelelor blesteme
'Nălțam spre slăvi noian de rugăminți . . .

De-atâtea ori priveam cu dor la astre
Și cercetam cu nostalgie cerul . . .
Doinea cântarea sferelor albastre,
Dar nu puteam să deslușim misterul.

Când din văzduh coboară peste țară
Mirajul visurilor noastre dragi
Și inimile ne ardeau în pară
Și 'n suflete eram cu toții magi . . .

Căci pătimit-ai! Ți-ai urcat calvarul,
Ca un erou stingher și legendar . . .
Cu ochii Tăi străfulgerai hotarul
Ce Te chema la drumul temerar . . .

Un trandafir de pe pământul Franței
Luăși cu Tine 'n zborul Tău spre larg,
Și dragostea Ți-a fost toiag speranței,
Și Franța ne-a fost vajnicul catarg . . .

Romantică minune-a țării Tale
De n'ai fi fost, aevea, precum ești
Nu Te-ai fi 'ntors pe-a cerurilor cale
Un Făt-Frumos, voinic ca din povești . . .

Și Dumnezeu ni Te-a trimis solie
Picată ca un fulger din senin,
Căci Tu ne-ai fost mereu icoană vie
Și-acum ne ești lumină și destin . . .

Sclipește țara 'n zâmbetul aurorii,
Ardealul freamătă de bucurie,
An dispărut strigoi, cobitorii,
Și nu mai suferim de nostalgie . . .

Hyperion reînviat din soare,
Al nostru ești, vlăstar din vechi eroi!
Fii pavăza și scutul nostru tare,
In zile de răstriște și nevoi . . .

Vultur ai fost luptând cu uraganul
Ca țara Ta — Străjer — s'o ocrotești . . .
In zare Ți se 'nchină Caraimanul
Te-aclamă codrii, Rege, Să trăești!

I. Al. Bran-Lemeny.

Imnul Regal

Adaptat după V. Alexandri.

Trăiască Regele
Vlăstarul din Bucegi,
Cu neamul Lui de regi
Trăiască și 'n veci să domnească.

Tronul Lui
Spada Lui
Birue furtuni,
Să-L ferim,
Lă-l mărim
Fala din străbuni.

O, Doamne Sfinte,
Ceresc Părinte
Susține și veghează
Coroana și țara vitează !

Trăiască Patria
Pământul de eroi
În granițele noi
Și 'n veci să 'nflorească !

Steagul ei
Brazda ei
Este tot ce-avem.
Peste zări
Între țări
Tot mai sus o vrem !

O, Doamne Sfinte,
Ceresc Părinte
Susține și veghează
Coroana și țara vitează !

George Gregorian.

Conceptiile noi, ce se impun în medicină și în viață.

de Dr. Mircea Suci-Sibianu.

Conceptiile despre fericire *)

Stendhal spunea foarte bine: „Omul este o ființă, ce pleacă în fiecare zi la vânătoare după fericire“. În fiecare zi o căutăm și poate nici n'o găsim niciodată, căci nici nu suntem în clar cu definițiunea ei. Suntem însă cel puțin de acord, că n'are nimic comun cu bogăția, căci pe cei bogați îi găsim mai bolnavi și mai plini de griji. De altfel a spus-o așa de clar Mântuitorul: „Mai curând intră cămila prin urechile acului, decât bogatul în împărăția lui Dumnezeu“.

„Parvus domus, magna quies“ cu cât e casa mai mică, cu atât e liniștea mai mare, e un lucru ce nu se poate tăgădui. Noi însă vrem să dăm o definițiune fericirii. Unii spun, că este acțiune (Goethe), alții, că este munca și tăcerea (Carlyle), alții arta de a suferii și arta de a renunța (Charles de Foucauld, pustnicul Zahareis, alții, a te învinge pe tine însuși (Regele Ferdinand). Alții, în frunte cu Janet filozoful spiritual francez, mort la 1899 spune, că scopul vieții fiind desăvârșirea și nu fericirea să nici n'o mai căutăm.

Noi vom încerca totuși să dăm o definițiune. Iată după părerea noastră singura definițiune ce poate rezista

*) Facem în seria noastră de articole, privind sănătatea corpului, de data asta un intermezzo de ordin sufletec, având în considerare marea zi a restaurării.

oricărei critici, ce cuprinde tot ce-i mai important în viață și astfel va trebui să ne îndeestuleze: fericirea este sănătatea corpului și pacea sufletului.

Definițiunea aceasta pe care am dat-o noi fericirii este singura adevărată, căci și știința și Biblia sunt de acord asupra ei. Ceeace este mai frumos în această definițiune este, că o putem realiza fie pe baza științei și filozofiei moderne de azi, reîntoarsă la vechea credință, fie pe bază Evangheliei. Dacă vom căuta să ne însușim învățăturile eterne și sfinte din Evanghelie ; dacă vom ști să ne înfrânăm instinctele de nutriție și de reproducțiune, dacă vom căuta să ne însușim viața simplă, curată și plină de bunătate a Mântuitorului divin, urcând ca el des munții noștri pentru a ne ruga în singurătate, ne vom apropia tot mai mult de fericire de sănătatea perfectă și oțelită a corpului și de pacea tot mai consolidată a sufletului pe care să n-o mai tulbure de loc atâtea și atâtea neplăceri și suferințe inerente vieții.

Dacă acuma dela fericirea individuală ne-am ridicat la definițiunea fericirii colective a unei națiuni, am da aici următoarea definițiune: fericirea unei națiuni este libertatea de a-și conduce singură în spiritul său toate ramurile activității sale. Dacă fericirea individuală depinde numai de eforturile tale și o poți atinge cu multă stăruință, fericirea colectivă a unui popor necesită un guvern pătruns până în ultimele fibre de ideea națională și un partid unic pe întreaga țară de cea mai pură intrasigență națională. Dacă vrei să te tocmești pe contul fericirii individuale sau săi dai tu o altă definițiune ce îți convine o poți face deși nu cred că o poți găsi în alte elemente decât cele indicate, căci dacă greșești o faci pe contul tău propriu, dar pe contul țării scumpe, în care noi suntem băștinașii de mii de ani și noi am scâldat-o în ne-numarate rânduri cu sânge pur românesc, este o mârșavă îndrăsneală să vie orice nechemat, orice liftă păgână și comunistă să ne dea nouă alte definițiuni.

De ziua mare a restaurării să ne restaurăm și noi concepțiile sănătoase.

M. S. S.

Invățământul profesional în viața economică românească.

I.

Progresul economic al unui stat, este oglinda fidelă a energiilor și capacităților de muncă puse în slujba lui, după o pregătire și selecție profesională urmată de o practică impusă — premergătoare înrolării individului în una din ramurile: administrației, industriei, comerțului și agriculturii cu subdiviziunile lor. Conglomeratul de cunoștințe abstracte și pozitive, cu aprofundarea lor în una din cele trei ramuri productive la cari se dedică elementele tinerei generații, de ambele sexe, astăzi, nu valorează nimic, sau nu-și ajung scopul, fără o practică sistematică, impusă și patronată de stat.

Abstragând de lacuna ce persistă încă, pe alocuri, în învățământul nostru primar și secundar, prin faptul că părinții sufletești de comun acord, și după consultații comune, cu părinții trupești ai elevilor, nu dirijează educația acestora în direcția vocației ce evidențiază, canalizând aptitudinile lor întregi către îndeletnicirile spre cari inclină prin toate actele și faptele lor înregistrate prin fișe individuale și altfel, greșelile de fond sunt altele. Și pe acestea le-am putea rezuma la:

1. *Lipsa de practică sistematică, încurajată, premergătoare rolului ce-l va avea în viața economică după absolvirea școlii.*

2. *Paralizarea formării individualității precoce și anihilarea sau încătușarea inițiativei acestor tineri(e) din partea părinților ori educatorilor cu concepții neevoluate și neadecvate vremurilor, și*

3. *Tutelajul fățiș, prea intens, în toate acțiunile lor până la majorat și „dublu majorat“ de foarte multe ori, pentru ca pe urmă dintr'odată să fie și de familie și de școală părăsiți.*

Până acum, educația tinerelor elemente românești ce urma să activeze practic în viața economică, se termină odată cu absolvirea cursului primar și, câte odată, complimentar. Un număr destul de redus față de necesități, spre a atinge cota de proporționalitate în comerțul și industria practică a elementelor românești față de celelalte naționalități, au îmbrățișat anumite meserii. Și mai puțini urmează scolile superioare a căror menire principală este să pregătească teoretice, dând cunoștințele folositoare de ansamblu, cu stăruință asupra celor profesional, în cazul de față, — în legătură cu practica.

De învățământul profesional de rang universitar, nu mă ocup în acest articol. El are rolul de a forma teoreticește elemente de studii și conducere — în măsura inclinații și capacității.

Ocupându-mă de învățământul profesional mediu, afară de acel agricol unde studiile și cunoștințele teoretice cu lucrările de laborator și aplicarea acestora pe teren merg paralel, deoarece nu se poate altfel vom vedea, în trăsături generale, din ce constau cele trei greșeli de fond amintite și în ce măsură s'ar putea înlătura atât spre folosul vieții economice românești, cât și spre folosul în sine al elevilor — viitorii exponenți ai comerțului și industriei — din celelalte școli de învățământ mediu profesional.

Se știe, că absolvenții școlilor comerciale superioare cari nu-și continuă studiile, sunt obligați a face o practică de birou de 6 luni, fie prin bănci, fie prin alte instituții sau birouri particulare ori publice, după care se prezintă cu certificatul de practică școlii absolvite, spre a-și lua certificatul sau diploma.

Modul și condițiunile în cari acești tineri își fac practica, nu se urmărește nici de Minister, nici de școală și nici de părinți. Excepțiile, nu formează regula. S'au văzut, că în cele mai multe cazuri acești tineri practicanți erau utilizați ca ordonanțe de birou spre a fi trimiși cu corespondența, cu comisioane și, adesea, pentru servicii particulare prin oraș, rezumându-se toată practica lor la simple navete ori înregistrări mecanice într'un registru. Ei bine, toate acestea, la un loc, nu se mai pot numi: stagiul și practică. Logic ar fi să treacă printr'un fel de rotație: trecând și lucrând prin absolut toate serviciile și secțiunile în care își fac practica spre a învăța cât mai mult, spre a-se forma. Dar cine urmărește acestea? Și câte școli și-au făcut ele repartizarea elevilor absol-

venți la practică după o selecție a instituțiilor în raport cu înclinarea elevului? Nimeni și nici una. Nu, pentru că aceasta nu este prevăzută undeva în vre-un regulament clar, sever și întocmai executat. El nu există până acum.

Programele analitice în sine au suferit, an de an, atâtea modificări și retușări, în ultimul timp, la începutul fiecărui an sau chiar în cursul anului școlar, încât au exasperat deopotrivă pe elevi și profesori. Uniformitatea și unitatea de predare nu se putea ține. Materiile pu puteau fi normal și sistematic urmate, predate și împărțite pe unitate de timp. Educația elevilor mai diferă și astăzi dela școală la școală, deși cu aceeași menire, scop și de același grad. Elevii mutați dela o școală la alta, din motive justificate de forță majoră și altele, rămâneau și rămân desorientați, având adesea urmări nefaste în educație. Membrilor corpului didactic li se întâmplă la fel. Acest procedeu de veșnică și generală experiență mai persistă și acum. Standardizarea, prin urmare, lasă de dorit în programele analitice, în metodele de predare, în grija și seriozitatea profesorilor în urmărirea asimilării deopotrivă a materiilor ce predau, pe principiul legii minimumului, de către elevi.

Dar peste acestea, în școlile profesionale apare și lipsa factorului principal de călăuzirea celorlalte cunoștințe, [de orientare, ca să zic așa, în viață: educația sub forma unei metafizici, prin care elevii să-și poată formula o concepție logică despre lume și viață. Noțiunile sporadice de educație predate sumar și sub alte forme elevilor din aceste școli, fără a-i urma sau fără a le concretiza prin forma unei metafizici, nu dau elevului acea hrană spirituală dorită, aceea „nouriture de l'âme“ ce are așa de mare efect asupra judecății în general.

În școlile superioare de meserii și în alte școli profesionale similare, practica se face deadreptul în școli, de către măștrii, în atelierele școlii. Și aci mediul și felul în care se face și conduce practica, este așa de departe de realitatea în care urmează a se înregimenta acești tineri, ori tinere, încât absolvând școala nu numai că nu au îndrăsneala să încerce a-și creia ateliere proprii după putință, să se asocieze în grupuri pentru acestea spre a lucra sub formă de asociații, pe cont propriu, ori să conlucreze cu patronii celor existente până s'ar întări și'n practică și materialicește, ei, dar se feresc chiar de groaza realităților administrative prin

cari plutesc, după eșirea din școală. Aceasta din motivul că, atelierul și practica în care se zice că au fost inițiați, a fost cu totul la adăpostul „oficial“ fără dificultățile și șicanele, inerente, specifice epocii în care trăim. Contactul forțat, dar, de autoritatea tutelară — școala — înainte de a o părăsi complect, cu această realitate în care urmează să se lupte, să se avânte, să se sbată, să producă și să trăiască, lipsește cu desăvârșire. Din acest motiv îi vezi dibuind sfioși, lipsiți de îndrăsneală și curaj în căutarea unei slujbe, aidoma, în vre-o firmă sau instituție conduse de îndrăsneții streini, profitori, sub ocrotirea cărora să-și adăpostească sfiala și lipsa de încredere în sine, să fie scutit de contactul cu legile, cu administrația, cu publicul ce formează angrenajul acestui flux și reflux social - natural nescutit de înțepături enervante, de cele mai multe ori. Contrar, capitulează sub diferite forme.

Aceeași stare de spirit și aceleași lacune se obsearvă, cu oarecare deosebire de forme ori nuanțe și la absolvenții școlilor comerciale, mai ales, apoi, a celor de poduri și șosele, a celor profesionale de fete și alte specialități.

Din acest motiv n'avem comercianți români, în toate ramurile, decât întâmplător, n'avem industriași, tipografi, editori mai ales în Ardeal, engrosiști, cerealiști, exploatatori de păduri, cofetari, ateliere de confecțiuni și atâtea altele, de a căror lipsă ne lovim la tot pasul și'n tot orașul - din care motiv viața economică românească este anemică, aproape inexistentă în mâinile Românilor. Încă pe la 1860, economistul Marțian ocupându-se de problema comerțului în legătură cu bogățiile țării, își concretiza, undeva într'o lucrare a sa, observațiile cam astfel : „că, avem o proastă organizare a învățământului în genere, în care elementele tinere n'au învățat decât a trăi și a consuma servind o *politică nefastă de discuții și aprobări*“...

De atunci și până astăzi, învățământul nostru, în general, a trecut printr'o serie întregă de modificări, complectări, ș. a. legiferate, toate, cu un scop salutar de netăgăduit. S'a omis însă partea cea mai importantă din legiferările învățământului profesional și anume : facerea contactului oficial, dirijat, al tinerilor absolvenți cu viața economică pentru care au fost formați ; a practicei efective dirijate în acele ramuri și instituții ori firme, unde suntem mai slabi Români.

Foarte rari răslesc, trecând peste lovituri, peste umilinți, peste încercările de înfrângere, trasându-și cu îndrăsneală o linie de conduită prin care reușesc în viață.

Excepțiile însă numai, nu ne pot salva situația umilitoare, detestabilă, rușinoasă a vieții economice românești, după 17 ani dela unire și tot după atâția ani de frământări, de deliberări, de comisii, de consilii, de studii și finanțări în acest scop.

Practica elevilor din școlile comerciale ar urma să se facă, după absolvire, în baza unui *regulament* detaliat, la băncile, instituțiile, firmele, prăvăliile, librăriile, magazinele, atelierile și, chiar, restaurantele model, după specialitatea școlii și după înclinația și vocația elevului, conform unui tablou lucrat de consiliul profesoral al școlii, cu aprobarea ministerului, după avizul Camerilor de Comerț și Muncă din regiunile respective. Practica ar dura un an, când s'ar forma sesiunea de examene pe cercuri la cari, elevi, s'ar prezenta cu carnetele de prezență și practică, model, vizate de șeful întreprinderii, instituției, etc. săptămânal odată cu punerea notei meritate pentru practica prin care a trecut, sau la care a luat parte, și văzute apoi, din timp în timp, aceste carnete, de profesorii delegații cu controlul prezenței, comportării și executării practicei de către acești elevi practicanți.

O teză sau un memoriu al elevului, impus după o normă ce ar urma să se stabilească, ar oglindi în fața comisiunilor de examene cunoștințele, rutina și metoda ce-a câștigat candidatul în timpul anului de practică în ramura și la instituția, ori firma, la care a fost repartizat.

În timpul stajului, elevii ar urma să primească hrană și locuință, după o normă generală fixată, dela instituțiile ori firmele la cari au fost repartizați — în schimbul lucrătorilor și practicei la care ar fi supuși. Absențele, concediile și zilele lipsite dela practică, justificat, precum și lipsurile din cauză de forță majoră, ar urma să fie limitate și reglementate tot prin acel regulament.

În cursul stagiului de practică de un an, elevul s'ar familiariza cu comerțul ramurei respective și cu tainele lui, cu greutățile, ușurințele și laturile lui variate, frumoase, astfel că, foarte mulți din ei ar rămâne angajați în serviciul firmelor unde și-a făcut stagiul, continuându-și cu drag meseria îmbrățișată, poate, cu oarecare îndoială la început, Alții și-ar schimba locul în alte părți,

prin combinații, în legătură cu viitorul. Cei cu oare care dare de mână, cu situații materiale îngăduitoare, și-ar însgeba, singuri sau asociați, firme, într'ucât au luat contact, au îndrăgit și s'au familiarizat, forțat dar bine, cu o situație ce nu o cunoștea și de care nu îndrăsnea mai înainte (defectul cel mai de seamă astăzi) să se apropie, să se apuce sau să încerce altfel. Cei ce și-ar înființa firme proprii sau prin asociere, ar urma să fie încurajați prin împrumuturi rezonabile cu acoperire și dobânzi mici, și prin scutiri de impozite către stat, în primii 5 ani. Procedând în acest fel cu absolvenții școlilor superioare de comerț cu absolvenții școlilor de arte și meserii, cu absolventele școlilor profesionale ș. a. în decurs de 10 ani am avea orașele împânzite cu firme și ateliere românești, în stare să contrabalanseze, din toate punctele de vedere, streinismul. Pe de altă parte, statul în sine ar profita prin activarea industriei mici ori mari, și a comerțului, înscriind la roluri, pentru impozite, o serie întreagă de firme și comercianți noi; ar reduce exodul bugetivorilor cu salarii ce justifică, adesea, diminuarea banului public ar desconggestiona frontul șomerilor intelectuali în creștere și ar contribui la diminuarea indicelui de scumpete, de jefuială astăzi, în viitor.

Formarea individualității precoce, are de scop cristalizarea judecății personale logice, timpurie. Din ea decurg: născocirea nevoilor, a pretențiilor, formarea și clasarea ideilor cu căutarea modalităților pentru punerea lor în aplicare și începerea acțiunii, disciplinate, constructive cu ajutorul indirect, neobservat, al părinților trupești în primul rând și apoi cu al celor sufletești. Cu elevii școlilor de cari ne ocupăm se poate ajunge la acest rezultat printr'o educație frumoasă liberă, neforțată, nederutată și neșicanată, dar disciplinată — prin încurajări sistematice permanente și în măsura solicitării și asimilării lor de către aceștia, din partea părinților lor și educatorilor-profesori, chiar cu începerea primilor ani de școală. Discuțiile libere dintre părinți și copiii lor și dintre elevi și profesori asupra anumitelor probleme cari, de obicei, trebuie lăsate spre a fi născocite și scoase la iveală de ei, încurajează, inițiază, ambiționează și formează facultatea judecăților proprii în așa măsură, încât creerul lor va fi în permanentă acțiune dând astfel naștere constructivismului pozitiv, dinamic. O idee

frumoasă trebuie încurajată și ajutată indirect, pe cale laterală, chiar și în întregime, la început.

Reușita primă îi va aduce oricărui tânăr începător o bucurie incomensurabilă ce-l va face să îndrăznească, pe urmă, a ataca și a se apuca de probleme și acțiuni noi. Stânjenirea repetată și ca urmare nereușită, îi descurajează, obișnuit, într'o măsură care are de cele mai multe ori urmări nefaste asupra viitorului lor. Contrazicerile să fie ușoare, cu argumente fine, dar autoritare, compensând printr'un gest, o vorbă de încurajare, un lucru trebuincios ș. a. presupusa jignire a elevului-copil după gradul său de sensibilitate.

Copiii și adolescenții de azi, din categoria acelorora de care ne ocupăm, deși s'ar părea că trăiesc numai cu grija cărții și învățături depinzând în totul de familie și școală, iau parte și gustă suflă toate necazurile și greutatea familiei lor, a colegilor lor, a celor din masa mare cu toate complicațiile specifice timpurilor de azi. Complicându-le dar cu alte greutăți pe acestea, îi abrutizezi — până la scoaterea din arena socială.

Mulți părinți și profesori paralizează ori ce inițiative ale acestor tineri prin nesocotirea, înfrânarea și anihilarea, ori cărei idei, plan și acțiune. O educație dusă ani de-a rândul în atmosfera și forma aceasta, este deadreptul dezastruoasă, distrugând complet individualitatea în formare, spre a fi înlocuită prin frică, sfială șovăială și neîncredere în sine, rămânând astfel toată viața, asemenea elemente, niște începători desorientați; altă dată merg până la a da aparența unor cretini, fără reduceri sau defecte fizice specifice acelei boli endemice caracteristice.

Nu înțeleg, firește, o individualitate de debandadă, ci una disciplinată, ordonată formată de sus în jos cu exemple în sens naționalist, patriotic, concurând pentru acțiuni constructive, dinamice, acolo unde toate bunurile, capitalurile și energiile umane conlucrează unite pentru întărirea dinastiei, progresul națiunii și îmbogățirea țării.

Tutela și de lungă durată manechinizează individul, astfel, încât lăsându-l la un moment dat singur, simte o reducere personală, o lipsă, necesitatea unei călăuze, a unei axe fără care nu se poate mișca, nu se poate orienta și astfel nu va valora mai mult pentru societate decât orice corp neînsemnat din spațiu ori un număr de statistică.

Spre deosebire de lacuna isvorâtă din „paralizarea individualității” unde acțiunea este înfrântă și ideile interzise sau nebăgate în seamă, într’o formă demoralizatoare, tutelajul, această manechinizare a copilului, a adolescentului elev, și majorului adesea până după etatea de trei decenii socotită de I. Papini, în mod fantezist, vârstă la care se nasc oamenii, poate avea urmări nebănuite de grave atât pentru individ cât și pentru societate și stat. Nu un elev, ci un om mare și cult, chiar, care s’a mișcat mai mult sau regulat ani de-a rândul numai după vorba, ideea și comanda celui care-i făcea pe tutorele-atași ori doică, îl vor călca hotărât căruțele când va rămâne singur pe drumuri, deoarece creerul lui nu mai acționează normal și nu mai are prezența de spirit, necesară în orice moment, normală. Acest sistem-obiceiul exagerat și învechit, trebuie să dispară cu desăvârșire dintr’o educație modernă, sănătoasă, îndrăznească, într’adevăr regeneratoare pentru descătușarea în care ne sbatem cu întreaga economie națională, cu toate isvoarele noastre de bogății, cu tot comerțul și industria țării.

Înainte de aceasta cu 14 ani. d. V. Slăvescu spunea în lucrarea sa : „Organizarea de credit a României” p. 142, că : Ultima dezvoltare luată de diferitele ramuri de activitate economică, în special industria, comerțul și creditul, necesită un număr cât mai mare de funcționari, pe care școlile noastre speciale profesionale, nu-i poate furniza“.

După ce D-sa semnalează curentul și exodul îmbucurător al tineretului, de atunci, către aceste școli și marea lipsă de personal, remarc, de birouri mai ales, documentează cu lux de cuvinte și date necesitatea dezvoltării și organizării învățământului comercial pentru a putea dispune de masa de funcționari necesari.

Unde am ajuns astăzi? După 14 ani numai, contingentele de absolvenți, date atât de școlile comerciale, cât și de celelalte școli și facultăți a întrecut cu mult necesitățile institutelor de credit, comerciale, industriale și capacitatea de asimilare a bugetelor de stat, județ și comună, precum și a regiilor autonome. Peste tot, pentru birouri, pentru această îndeletnicire dintre ziduri cu igrasie și inhalatăii de fum, unde sciatica, cocoșarea și orbirea îi copleșesc înainte de vreme.

Abstrăgând de câteva excepții, n’am văzut comercianți în orice ramură și n’am văzut restauratori din absolvenții sănătoși, ro-

mâni, ai școlilor comerciale. N'am văzut industriași mici și mari din absolenții școlilor de poduri și șosele, de arte și meserii, decât foarte rar.

Nu poți vedea firme și prăvăli de țesături, stofe, broderii și covoare; apoi cofetării, bufete, lăptării ș. a. conduse de asociații, sau personal, de absolvente ale școlilor profesionale, de economie casnică și menaj. Această latură în care suferă cel mai mult mândria și ambiția națională, secătuită, este astăzi isvorul de câștig al streinilor. Dar, nu este numai în parte, în cea mai mică parte numai, vina absolenților școlilor în cauză. În speță administrația poartă și va purta răspunderea atâta vreme cât practica absolenților tuturor școlilor de specialitate — profesionale — nu se va face sistematic în ramurile și locurile pe cari trebuie să le naționalizăm și ridicăm. Și după acestea, tot administrația este chemată să încurajeze pe comercianții români săraci începători, din această categorie, dintr'o obligație morală, materială, gospodărească, națională, de înaltă politică economică dinamică, acordând credite pe durată cca 10 ani cu procente mici, și scutiri de impozite în sensul amintit.

Noua lege a învățământului comercial pe care ne-a dat-o parlamentul, datorită d-lui prof. Angelescu, în actuala sesiune, nu-și va ajunge scopul și nu va rezolva durerea principală a naționalizării vieții economice, fără înlăturarea lacunelor și introducerea practică sistematică și reglementată pentru toate școlile profesionale din țară, după forma și norma expusă.

V. P. Rogoz.

Apelul „Astrei“ culturale, centrale și „Astra“ Brașov.

Câteva precizări.

La 10 zile după adunarea generală din 3 Mai a. c. a despărțământului Brașov al „Astrei“, apare — semnificativ și concludent — în ziare și în venerabila „Gazeta Transilvaniei“ un frumos și emoționant apel, semnat de o sumedenie de demnitari și frunțași ai vieții publice și culturale a Ardealului, în care se spune între altele:

„Un materialism exagerat, un individualism tot mai accentuat slăbesc progresiv temeliile existenței noastre ca neam, forțele și instituțiunile îndrumătoare și generatoare de viață românească' credința strămoșească, patrimoniul etnic, familia. Se uită obligațiile față de trecut, îndatoririle față de viitor, necesitatea de a lupta și jertfi pentru un bine superior etnic și domină grijile materiale ale momentului, setea după satisfacții ușoare, individuale, obținute fără trudă și jertfă. A căuta și afla defecte la frați, a ponegri și desbina pe alții, chiar dacă sunt români, a devenit un căutat mijloc de apărare și ridicare proprie, care umbrește bucuria, de-a fi înșfârșit toți împreună într'o singură țară românească și slăbește forțele, menite să ne conducă — solidari — pe drumul propășirii etnice.

Se pierde port, cântec, dans, tradiție românească, se irosește comoara moștenirii etnice, protectoare a ființei noastre românești, își pierde forța lor îndrumătoare, credința, conștiința românească, cinstea, demni-

tafea, modestia, se desorganizează familia, scade natalitatea și slăbește forța de luptă și rezistență“.

Salutăm și noi acest cald și judicios apel care vine — deși cam întârziat — dar totuși la timpul suprem, spre a face mai multă lumină în haosul, încă persistent al atmosferei vieții noastre culturale, naționale și morale.

Sunt doi ani încheiați, de când noi, cei grupați în jurul acestei reviste, având justa intuiție a momentelor grave, am fost dureros străfulgerați de aspectul scăzut și îngrijorător al nivelului etnic și etic al neamului nostru, și punând umăr la umăr și ban la ban, am dat viață tribunei „*Prometeului*“, cu un singur obiectiv: *regenerare și inoire pe toată linia.*

Când Dl. Al. Vaida-Voevod, secondat de Dl. Voicu Nițescu și a. a buciumat spre toate meleagurile țării imnul măreț și robust al redesteptării naționale și morale, revista noastră a primit un nou imbold sacru de a stărui pe o cale, la capătul căreia să se găsească închiegat nimbul sufletului românesc, strălucind peste veacuri, în minunata sa bogăție de forțe și de aspecte.

Veni adunarea generală a „Astrei“ Brașov, din 3 Mai a. c. Aproape toată lumea era convinsă că ea deviasse dela scopurile și menirea ei statutară. În această adunare, directorul nostru Dl. I. Al. Bran-Lemeny, a rostit un discurs, în care pentru prima dată dela unire încoace, se arătau abaterile dela scopul „Astrei“ și se stabilesc principii de critică și de remediere. *Principiile acestui discurs se acoperă aproape complet cu constatările generale fixate în apelul centrului. Dl. Tiberiu Brediceanu, delegat de centru să prezideze adunarea, a mulțumit directorului nostru pentru bunele sfaturi și sugestii.* Discursul acesta, subliniat de aplauze unanime și trimis Centrului la Sibiu, în ziua de 4 Mai a. c., a fost însă retăcut de presă; nu știm din ce motive și în urma căror manevre. „*Gazeta Transilvaniei*“, credincioasă tradițiilor ei de luptă sinceră și obiectivă pentru binele obștesc și național, a publicat discursul în întregime în Nrii ei din 21 și 24 Mai a. c.

E necesar să descriem ce a mai urmat.

Alegerea noului comitet în adunarea generală a desp. Braşov, din 3 Mai a. c. *a fost lovită de serioase bănueli*, bazate pe o sumedenie de informaţiuni şi de elemente de dovezi, ca fiind efectuată contrar statutelor. Era firesc să se facă contestaţii. *Intrebăm deci centrul: pe ce teme activează noul comitet, aflător sub contestaţie şi nefiind încă confirmat, conform art. 16 din statute?*

Dar noul comitet merge din eroare în eroare. El a lansat la 12 Mai a. c. sub firma „Astrei“ un apel quasi clandestin, „personal“, nu ştim după ce criterii, unora din intelectualii oraşului, pentru formarea unui „bloc de rezistenţă naţională, spre a lupta contra străinilor.

În fond ne încântă şi ne bucură triumful ideii naţionaliste; dar ne întrebăm: are acest comitet, aflat sub contestaţie, îndreptăţirea statutară — şi până atunci, autoritatea morală dar şi chemarea, să iasă pe teren politic iniţiind acţiuni de ordin politic? Şi pentru ce acest clandestinism? Nu a fost „Astra“ clandestină nici în timpul dominaţiei maghiare. În baza căror criterii a fost convocată lumea la consfătuire? De ce nu a avut curajul să convoace măcar pe toţi membrii fondatori şi pe viaţă ai despărţământului? Noi dorim triumful acestui apel pentru constituirea „Blocului“, dar suntem foarte nedumeriţi asupra rezultatului.

Dacă „Astra“ Braşov vrea să-şi depăşească cadrele şi chemarea statutară, s'o facă aceasta numai un comitet confirmat de centru, după ancheta reglementară, ca urmare a contestaţiilor; s'o facă deschis, pe faţă, iar nu în mod quasi clandestin şi numai în urma modificării statutelor. Altfel această acţiune nu o putem considera decât drept diversiune primejdioasă, care nu numai că va întuneca prestigiul „Astrei“, dar va complica şi mai mult marea problemă de înnoire a instituţiei în dauna culturii şi a intereselor naţionale ale neamului nostru.

Cu ocazia jubileului de 75 de ani al „Astrei“ îi vrem propăşire prin avânt şi înnoire naţională.

„Prometeu“

Gânduri sănătoase.*)

Pâinea.

În Italia, în luna Aprilie a acestui an, a avut loc sărbătoarea pâinei cu care ocazie Mussolini a publicat următoarele rânduri cari merită să fie cunoscute în cercuri cât mai largi și des repetate, căci constituiesc un nobil îndemn la muncă și cruțare: „Italieni ! Iubiți pâinea : inima casei, parfumul mesei, bucuria căminului. Respectați pâinea sudoarea frunții, mândria muncii, poemul sacrificiului. Onorați pâinea: gloria câmpurilor, deliciul pământului, sărbătoarea vieții. Nu risipiți pâinea: darul prețios a lui Dumnezeu, bogăția patriei, cea mai sfântă recompensă a oboselii voastre

Iată cum câteva cuvinte înșirate cu puțin simț poetic și spuse cu convingere la timp de o personalitate marcantă, pot avea efectul unui imn național, care să electrizeze conștiințele adormite, mai mult decât un ordin spus scurt, sever și searbăd. Există desigur absolut în toate manifestările vieții publice și private, familiare și sociale, expresiuni de acestea fericite apelând la ce-i bun și nobil în om, cari au efecte incomparabil superioare limbajului violent și ofensător. O de am putea să ne însușim și noi moderațiunea în gesturi și atitudini dulceața și politeța în vorbă, nobleța și bunătatea în gândire, prima etapă spre iubirea de oameni propagată de Mântuitorul divin ; cu totul alt aspect ar avea viața chinuită a zilelor noastre.

Cultul muncii.

În conferința ținută de profesorul Iacobovici la Cluj în fața tineretului universitar D-sa a găsit o formulă caracteristică a unei boale adânc înrădăcinată la noi zicând: cultul muncii este înlocuit de cultul lenei, care naște la rândul său cultul pomenei și cultul destrăbălării. Nimeni n'a îndrăznit să spue aceasta cu atâta convingere într-o conferință publică, puțini ar fi putut s'o spună cu mai multă autoritate, decât eminentul profesor chirurg. Iată explicațiunea de ce reîntors dintr'o călătorie din străinătate, ai impresia, (după cum a observat și marea noastră Regina Maria în seria de articole publicate după călătoria din America), că toată lumea aleargă, fiind viața trăită după un program sever adânc înrădăcinată în conștiința oamenilor. Poetul Vlăhuța unul dintre cei mai mari cugetători ai noștrii se exprimă așa în aceeași chestiune. „Două mari păcate a avut țara românească, belșugul de vorbe și belșugul de bucate“. Deci iată cum putem servi în același timp și cultului muncii și să scăpăm și de vorbăria inutilă: „Executarea conștiințioasă și severă a programului zilei fără să ne tolerăm nouă înșine nici cea mai mică deviațiune“.

Dr. Mircea Suceu-Sibianu.

*) Face parte din materialul viitorului vol. III. — Volumul II. se găsește sub presă și va apare la sfârșitul lunii Iunie.

Considerațiuni generale asupra literaturii românești de după război.

(Urmare)

Ionel Teodoreanu

Inbrățișând, cu o privire de ansamblu, întreagă opera literară a D-lui Ionel Teodoreanu, dela prima lui carte și până la ultimul volum, apărut în toamna anului 1935, te simți obligat s-o împarți în trei etape distincte, după punctele cardinale spre cari se orientau aspirațiunile sale de romancier. Intr'adevăr evoluția literară a D-lui Ionel Teodoreanu a trecut prin trei faze.

Drumul parcurs dela Ulița Copilăriei, prin trilogia „Medelenilor“ până la Fata din Zlataust, este oarecum rectilin. Conduce pe lector prin aceleași peisagii ale unei vieți terestre în care se împletesc admirabil: realități aspre, cu accente de duioșie romantică și desnodăminte dramatice. Marginile drumului, le formează pe deoparte chiotul chindiei, iar pe de alta gemetul dureros al elegiei.

Odată cu Fata din Zlataust și Golia pătrunde în subsolurile vieții. Drumul literar de până aici părăsește pitorescul realităților simple, sănătoase și bune, scufundându-se într'o atmosferă grea de labirint. Intră în domeniul perversității, aberațiilor sexuale. Se îneacă în valurile măloase ale unei vieți, unde dăinuiește blestemul biologic, unde clocotesc patimi in-
inteligibile, ca un cazan cu smoală.

Urmează un popas. Romancierul tace.

Deodată izbucnește bomba romanului Lorelei. O fâșnire verticală în înălțimi. Ridicarea deasupra turpitudinilor cotidiene, pe piscurile înalte, unde se cristalizează admosfera umedă în fulgi puri de zăpadă; unde omul se simte mai aproape de zenit.

În acest roman, găsim sentimente omenești ridicate până la sublim. Eterna năzuință spre desăvârșire. Nostalgia inaccesibilului.

(Din lipsă de spațiu continuarea în numărul viitor).

Cugetări.

Fără credință și fără Dumnezeu viața e goală (Regele Ferdinand).

Adevărul este echilibrul perfect între sentiment, voință și rațiune spune filozoful indian Krisnamurti. Isus n-a mai răspuns întrebării lui Pilat, care-i adevărul? După concepția de azi așa răspunde: echilibrul perfect între credință, rațiune și voință (Dr. S. S.)...

Credința și Biserica nu sunt noțiuni din trecut, nu sunt incompatibile cu progresul și știința, sunt necesități de viață de orice oră, sunt sprijinitori ai progresului sănătos, sunt auxiliari ai științei. Nu există deosebire între cele ce citim în Biblie și cele ce ne învață știința adevărată (Regele Carol al II-lea la instalarea episcopilor de Huși și Caransebeș)...

Un neurotic credincios, îndată ce se adresează cu încredere lui Dumnezeu este pe calea tămăduirii, lucru pe care l-am spus acum 25 de ani și pe care azi îl susțin și cu mai multă convingere (Prof. Dr. His: Berlin in art. Religia mijloc terapeutic).

Nu e bine să spunem tot ceia-ce avem pe suflet, dar trebuie să ne silim să avem în suflet, numai ceia ce s-ar putea spune (Janet).

Iată tehnică așa de grea a gândurilor totdeauna curate, după sistemele orientale (BHAVAGAD GITA) (TATWA) (RAYAYOGA): „Cel mai înalt drum îl parcurge, cine închide bine porțile instinctelor sale, iară prin respirație devine stăpânul gândurilor sale“. Cât de puțin cunoaștem noi occidentalii din aceste misterioase taine ale minunilor tehnice respiratorii (Dr. S. S.)

Căsătoria cred, că trebuie să fie un fel de minune — femia să se transforme succesiv, până ce ajunge să semene perfect soțului ei (H. Ibsen).

Iată în sfârșit un frumos adevăr în favorul postului nostru: Timp de $1/2$ secol nu m-am hrănit de loc cu carne, rezultatul îl vede publicul (Celebrul dramaturg englez Bernard Shaw).

Din colecția **Dr. Suciș-Sibianu.**

Reményik Sándor

Noi zicem vecinic bun rămas.

Ce-i drept vă spun: noi zicem un vecinic bun rămas.
Ii zicem oricând nopții, când e-al trezirei ceas..
Și seara zicem zilei, ce iarăși a trecut,
Colorilor, când praful pe ele a căzut,
Și liniștei, când glasul, odânc a turburat-o.
Și glasului, când pacea în urmă-i a lăsat-o.
Și-i zicem vorbeii spuse de gura ce-am deschis
Și-oricărui zâmbet dulce ce'n inimă s'a 'nscris,
Și ranei ce durere în suflet ne-a cauzat,
Și chipului ce 'n inim' adânc s'a imprimat.
Și visurilor noastre ce nu s'au împlinit,
Și flacărilor sfinte ce 'ncet s'au potolit.
Și holdelor fugare, din tren când ne uităm,
Și glii 'nțelenite, pe care noi umblăm.

Un răsărit nu are cu altu-asemănare,
Și liniștea-i tot alta, și lacrimi, — desmierdare,
Și clipa care trece o-așteptă vecinicia...
Și sufletul pe urmă-i își duce-apoi solia...
Și-adese nu curg lacrimi și inima nu doare...
Și-un loc iubit, ce 'n suflet nu mai aprinde dorul
Ne lasă reci și zicem c'am îngropat amorul.

Trad. de Radu Prișcu

Norul

*Din crângurile ninse de-a soarelui văpaie
Un nour alb pe culme se'nalță drept și taie
C'un fulger pânza sură a stâncilor. Coboară
Prin iarba 'nrourată, domol, ca o fecioară
Ce-și prinde'n cute vâlul pe umeri, și'n lumină
Iși unduie vesmântul pe creasta verde, plină
De licurici, ce scaldă sub val de frunză munții,
Cu pulbere de raze răsfrântă'n jurul frunții.*

Al. Iacobescu.

Joc scris.*)

*Imi sburdă, gândul, suplu pe poteci
De suflet curs spre dincolo de lucruri
Și umbra lui stârnește'n preajmă-mi duhuri
De clipe vii — cu trupurile reci —*

*Ce-și sdrențuesc corola lor de ciucuri
Printre mărgeanul, lacăt, verilor de veci,
Inima, nicicând lăsându-te s'apleci
Polen sonor pe răni de cari te bucuri....*

*Oscilarea porțelanului plăpând,
Peste solemnitatea moartelor mări
O ridic c'un negru cui, și fără gând*

*Scoicii'ndrăgostite, largului de zări
Li desleg furtuna fermecată, când
Dincolo de lucruri simte irizări.*

I. Ch. Severeanu.

*) Am publicat prezenta poezie spre a arăta cititorilor noștri, cât de imposibilă ca fond și formă e poezia modernistă.

Bunica,

Ne povestea neincetat
Pe când,
Din zări de sânge Moș Amurg venea întunecat
S'adoarmă'n clăi de fân,
Purtând cu el povestea unui spân
Și-a unui mic copil de împărat.

Intr'un târziu
Fără să știu,
Depe cărările ei dragi —
Căsuțele cu ochi de fragi —
Sosi și luna ostenită
De s'așeză pe prispa'nvăluită
Cu basme, spre-a mângăia șuvițe alburii
Cu degetele-i mâinii argintii.

Și ne zâmbea adânc îngândurată
Cum povestea bunica — „a fost odată“,
Căci nu ca noi, ea'nțelegea dece
„Ce-a fost odată“, astăzi nu mai e...

Florica Ciura.

In grădiniță

In grădinița noastră parfumată,
Străjer neadormit avem un pin.
Și'n loc de ceapă morcovi și salată
Sunt numai flori cu chip vrăjit și fin.

Vre-o douăzeci de salvii 'ntr'un rondou
Se străduesc să fie la'nălțime
Printre petunii, dalii și gherghine
Și printre crizantemele feline.

In stratul somnoroaselor pansele
A rătăcit buimac un fluturaș ;
Vrăjit de feeria de vopsele
Nedumerit își caută un sălaș.

In strai de sărbătoare o mușcată
Cochet zâmbește spre jupânul crin,
Ce se'ncovoiaie'n temenea galantă
Pe marginea rondoului vecin.

Dintr'o tulpină patru năsturei
Cam vanitoși și încrezuți cum sunt
Se ceartă cu un grup de stânjenei,
Infășurați în nimbul lor cărunt.

Un bărzăun înamorat de-o roză,
I-a devenit statornic musafir.
In glastră sa o pudică mimoză,
Admiră'n taină-un falnic trandafir.

O găză mică, cât un bob de linte,
A poposit pe-o brazdă de tarlá
Și-și zice minunându-se în minte:
— Ce ochi albaștri au „nu mă uita“ !

Și'n zorii dimineților zefirul,
Ispititoarelor dorinți de primăvară,
Imbrățișându-le tăcut, înoadă firul,
Unor străvechi acorduri de chitară.

Iar când amurgul, fredonând sosește,
Ca un sălbatic chiot de viață,
S'aprinde tot întinsul grădiniții,
Cu maci și 'nsângerate flori de ghiață,

Nae Ieremia.

P o v e s t e

Mi-am închis durerea... veche, brumărie..
În lăcaș de pace, cu tăceri de scrin ;
Și-a rămas, în urmă, plânsul mărturie,
Înghetat pe ramuri vitrege de-anin !

Toamnele cu vântul și cu iz de miriști,
M'au luat cu ele.... să te uit pe tine :
Și-am închis cu lacăt visul de neliniști.
Și elanul dornic de poteci străine.

— — — — —

Pe cărări de noapte, prinse 'n mreji de foc,
Dorurile mele și-au călit cătușe....
Năzuința vremii cerne 'ncet cenușe
Și destramă basmul tors în nenoroc !

S i b i u, Martie 1935.

Gh. D. Banu.

Răsărit de soare.

In zare sub ceața cenușie, un glob roș încet se 'nalță,
Impărțind raze de aur orizontului și firei
Norișori și ceață groasă se topesc în zarea 'naltă
Tot mai clar, mai clar străbate vestitorul sfânt al zilei.

Pe verdele 'nchis al Tâmpiei, maiestos se profilează
Turnuri de biserici svelte cu sclipiri de diamante
Greeruși și musculițe viață nouă fredonează
Cocoșei vioi în vale cucurigu prind să cânte.

Inghenunchez cu pietate și 'ntind brațele spre soare
Cu pământul țării sfinte să fie darnic mereu
Căci nădejdea toată-o punem, individ ca și popoare,
In soare, muncă, cinste și 'n bunul Dumnezeu.

Dr. Mircea Suciș-Sibianu

„*Cara-Su*“, roman de I. Valerian, edit. „Cultura Națională“.

Poetul, care în anii precedenți a dat la lumină, fără mult sgomot și fără reclamă, „*Caravanele Tăcerii*“ și „*Stampe Dobrogene*“, două volume succesive de poezii, familiarizându-ne astfel cu această lume nouă, oarecum exotică, a pământului nostru — cu lumea Dobrogei — în anul trecut ne-a dăruit un roman, care ne-a emoționat și ne-a uimit prin noutatea subiectului: este „*Cara-Su*“.

În acest roman, poporul de stepă al Tătarilor, descendenți îndepărtați și umili ai lui Tanerlan și ai lui Ginghis-Khan, seminție în care s’au contopit dealungul secolelor rămășițele tuturor popoarelor mongolice, de rit mohamedan, ce au frământat pământul Sud-Estului Europei și al Dobrogei noastre, este redat cu un realism și cu o putere de sugestie surprinzătoare. Îl vedem în viața lui de toate zilele — o viață ștearsă și mohorâtă, fără înălțări și fără coborâri — în credințele lui, în superstițiile lui, în firea lui tenace, încăpățanată, nepătrunsă, care atrage prin ineditul ei și care te înfioară. Allah și Moamet, profetul său, sunt alfa și omega ale înțelepciunii tatare, iar această înțelepciune se oferă deagata în „*Coran*“; credinciosul n’are decât să deschidă cartea sfântă și să citească.

Pe acest fond sufletesc al Tătarilor din Dobrogea se brodează acțiunea romanului, o acțiune simplă, puternică, zguduitoare, cu un desnodământ, care impresionează adânc. Tânărul inginer, Tudor Mantu, trimis în interes de serviciu în Medgidia pentru mai multă vreme,

și frumoasa fată de tătar, Menaru, fiica negustorului Selim Abdulachim, trecută prin filiera școalelor românești până la pragul Universității, sunt eroii principali ai romanului; dragostea lor, — la dreptul vorbind, dragostea pasionată și fără posibilitate de întoarcere a fetei de tătar, care cu inima ei de fată răstoarnă toate legile aspre ale religiei și ale neamului ei — constituie acțiunea romanului. Sfârșitul? — o dramă cumplită datorită nestatorniciei vinovate a lui Tudor Mantu, care sdrobește inima Menaru-ei și aruncă în bezna desnădejdiei o familie întregă, silită să apuce drumul pribegiei pentru a mai salva un rest de onoare.

Romanul „Cara-Su“ al D-lui I. Valerian, directorul revistei „Viața Literară“, este fără îndoială cel mai savuros și cel mai interesant roman al anului 1935.

* * *

„Sănducu“, roman în tablouri din viața copilărească, de Dl Mihail Dragomirescu; Oficiul de Librărie, București.

Tot în anul trecut, 1935, a apărut „Sănducu“ Dlui M. Dragomirescu, cunoscutul critic și profesor la Universitatea din București. Este al treilea roman din seria „Copilul cu trei degete de aur“, din care mai înainte, apăruseră două. În modul acesta epepeia pământului și a poporului românesc, concepută de autor pentru o serie de cinci, șase romane, se realizează treptat, treptat.

„Sănducu“, spre a fi în nota adevăratei critici obiective și imparțiale, nu este, propriu zis, un roman. Nu are o acțiune, care începând cu un anumit eveniment, să se desfășure neîncet și ascendent și să culmineze într'un desnodământ. Este o succesiune interesantă de tablouri, care redă întâmplări banale și nevinovate din viața de copil de țară — un copil ca toți ceilalți copii în fond, însă un copil deosebit de bine înzestrat — pe care însă părinții îl urmăresc pas cu pas, în jocurile lui și îl pedepsesc pentru aceste jocuri cu o neînțelegătoare asprime. Pe alocurea autorul uită că personajul principal este un

copil de 9 ani — o explicabilă de altfel scăparea din vedere — și pune pe seama lui și atitudini și vorbe, care nu cadrează cu un copil. În general însă romanul este condus cu abilitatea unui vechiu și încercat scriitor. Deosebit de interesante sunt ultimele capitole, în care judecata copilului desvoltându-se ajunge să-și pue marile întrebări asupra fenomenalității înconjurătoare. O ultimă remarcă jnstă și necesară ne-am permite să facem în încheierea acestei dări de seamă: abundența jenantă a greșelilor de tipar și scăparea din vedere a unor greșeli ortografice, care ar fi putut lipsi. Așteptăm acum al patrulea roman din serie: „Pământ și Floare“.

* * *

„Yodler“ poezii de Aurel Marin.

Poetul Aurel Marin, autorul volumului de poezii „Lumini“, apărut în anii precedenți, a dat la iveală de curând un nou volum de poezii: „Yodler“. Este o plachetă elegantă de versuri, tipărite cu o literă mărunță, semi-rondă, greu de cetit.

Poeziile acestui al doilea volum, fiuide, eterate, vaporozăse, vădesc un progres — dacă se poate numi astfel evoluția inspirației poetului — în tendința modernistă a poeticei sale. Sunt poezii de o turmură mai mult muzicală decât poetică. Ceva din răcoarea și sănătatea muntelui ca o înviorare dătătoare de puteri, străbate în această poezie, care vrea mai mult să sugereze, decât să precizeze; de aci, vagul, inconsistentul. De ex. „Revenire“ din care citez o strofă:

Ne aduceau apusuri, insingurați de ger,
Cubana 'n floră albă, svârlită 'n grota albastră
Șoldul băut din palmă, ca roua din fereastră,
Și vocea de mătasă, suavul meu străjer.

Înțelegi că este vorba de munte, dar te întrebi nedumerit ce vrea să zică „șoldul băut din palmă” și nu știi cine este „suavul meu străjer”.

Tot așa de fluidă, tot așa de eterată, între atâtea altele, poezia „Poem”:

Arcușuri legănau visuri în viori
Ca într'un peisaj halucinant,
Bagheta dirijorului arcuia elegant
Lied. în falduri moi, peste noi, în zori.

Vag animism, oamenii 'n ochi
Nu mai erau ca o aducere-aminte,
Doar atâtea, corole — rochli
Câte păcătoase cuvinte.

Evoluții progidioase, inutile, în zone de pură sensibilitate, desfăcute pealocuri de orice înțeles; risipă generoasă de energie. Sunt și poezii de un conținut mai precis, ca „Orb tânăr”, „Intrare în pădure”, „Scrisoare din munți”.

P. I. Teodorescu

A. Neguș : „Reforma administrativă și Brașovul românesc“. Recomandăm tuturor acest discurs parlamentar, atât pentru fondul său judicios, cât și pentru spiritul său românesc.

*

Candid C. Mușlea : *Protopopul Bratu Baiul (1760—1831) și fiul său Nicolae (1782—1855)*. Edit. „Unirea“ Brașov.

Cu tot materialismul feroce al timpurilor pe cari le trăim, cu toată vrajba și invidia ce stăruie azi poate mai puternic între noi, Brașovul tot mai numără o seamă de oameni, cari bat cărări stâncoase, străduindu-se fiecare în domeniul său, spre acelaș înalt scop: închiegarea și construirea culturii românești. Printre răscolitorii trecutului nostru, aci pe plaiurile ardelene, pe lângă Aurel A. Mușesianu, Dr. Sterie Stinghe, protopop I. Prișcu avem și pe vrednicul preot Candid C. Mușlea, care ne-a dăruit de curând lucrarea de mai sus. Spațiul restrâns al revistei și greutatea cu cari luptăm nu ne permit să facem o dare de seamă, după cum ar merita lucrarea. Zărneștii, această neaoșe și minunată comună românească dela poalele Pietrii Craiului, au dat neamului nostru mulți bărbați de seamă. Printre aceștia se numără și protopop. Bratu Baiul și fiul său Nicolae.

Autorul cărții, Dl C. Mușlea, în dragostea sa pentru comoara nesecată a trecutului, a depus o muncă de apostol și ne-a desvăluit astfel prețioase colțuri de viață

ridicând statui spirituale, cărora le datorăm recunoștință și cari vor trebui să contribuie la cristalizarea mândriei noastre naționale.

I. Al. B. L.

*

Aurel A. Mureșianu: Planul „Regatului Daciei“. Refugiații politici din Principate și Românii brașoveni la 1848.

Nu putem de cât să recomandăm călduros tuturor intelectualilor noștri această interesantă broșură, ce aruncă o vie lumină asupra frământărilor noastre naționale din acel timp.

Eduard Schuré: Pitagora, Misterele dela Dolfi, în rom. de P. Moșoiu. O recomandăm cititorilor.

I. Al. B. L.

Ionel Gologan: **Epigrame**. Ediția III. 1935.

Tânărul epigramist brașovean Ionel Gologan este la a treia ediție a volumului său de epigrame. Nu credem să fi tipărit numai 50—60 de exemplare, pe cari să le fi distribuit pela prieteni și critici binevoitori. Este adevărat că și subsemnatul am fost solicitat, la apariția fiecărei ediții, în diferite rânduri să-i fac o recenzie. Nu că am refuzat. Nici vorbă. Dimpotrivă am promis, dar am amânat. Și amânarea își are și ea tâlcul ei. Dar, vă rog să nu mă înțelegeți greșit. Epigramele Dlui I. Gologan

sunt bune. Hotărît ! Sunt chiar bunicele, mai ales când se leagă de oameni politici, când „Făgeţel fuge după un accelerat“, vorba regretatului maestru Cincinat, a cărui influenţă se observă, de altfel, binişor, în epigramele simpaticului nostru amic Ionel Gologan, care are, in orice caz, spirit şi ironie, uneori chiar foarte ascuţită, ofensivă fără să ofenseze, fireşte, căci Ionel Gologan nu este numai diminutiv şi uşurel cum îl arată numele, dar este şi un băiat subţire.

Dar oricum ar fi, iată unele din epigramele reuşite:

D-lui Mareşal Averescu:

Pe mulţi duşmani ai fugărit,
Spărgând al ofensivei val,
Iar ţara demn te-a răsplătit
Cu un baston. . . . de mareşal!

Dlui I. Mihalache;

Eşti democrat, da, lucru mare,
Dar îţi pun o întrebare:
Dece atunci când ieşi din ţară
Nu laşi cămaşa tot pe-afară ?

Sunt bun şi îţi răspund tot eu,
De altfel nu-i aşa de greu:
Desigur, D-ta socoţi:
Printre străini . . . n'ai cum s'o scoţi. . .

Dlui prof. Trancu-Iaşi:

In această ţară bună
Tu ai multă greutate,
Şi-o constăţi din lună 'n lună
La cântare automate.

Di I. Gologan s'a bucurat chiar de aprecierea maestrului Cincinat. Dovadă epigrama ce i-a făcut-o:

Volumu 'n spirit e sărac,
Dar eu o socoteală-mi fac,
Că epigramele-ți grăbite
C'un gologan erau plătite.

Iar preotul Dr. Petru Debu, vechiul meu amic și epigramist de ocazie îi făcuse odată, într'un cerc restrâns următoarea epigramă, cam răutăcioasă:

Gologan
Epigramist?
Nici copist
Nu face-un ban.

Ce grea e soartea unui epigramist! Chiar și atunci când are talent, cum este cazul nostru. Impunge și e împuns.

Dar nici eu nu-i rămân dator cu răspunsul:

Când Ancora ți-am asvârlit
Credeam că te voi fi salvat
Dar văd că nu te-ai pocăit:
Volumul tău te-a îngropat.

I. Al. B. L.

Reviste :

Revista Fundațiilor Regale. Anul III. 1 Mai și 1
Iunie 1936.

Gazeta Ilustrată. Anul V. No. 3—4. Mart.-Apr. 1936.

Revista Teologică. Anul XVI. Mai-Iunie 1936.

Țara Bârsei. Anul VIII. Martie—Aprilie, Mai—
Iunie 1936.

Iconar. I. 9. 1936.

Viața Ilustrată. Anul XI. No. 7 Mai 1936.

Plaiuri Săcelene, Anul III. Martie—Aprilie 1936.

Buletinul Cărții Românești. Aprilie și Mai 1936.

București.

Note :

Numărul acesta ne-a fost onorat cu colaborarea Dlui *Voicu Nițescu* fost ministru, vajnicul luptător ardelean, gazetarul-martir și autor al operei de înaltă valoare literară, națională și socială „*Douăzeci de ani în Rusia și Siberia*“, (trei volume), pe care o vom recenza și noi în numărul nostru viitor, din Septemvrie (după vacanță).

În proximal nostru număr va apare o recenzie a prețioasei și interesantei lucrări a Dlui *Nichifor Crainic*, *Puncte Cardinale în Haos*.

Poșta Redacției.

D-lui Matei Bătrănu: Ați avut poezii mai bune. De data aceasta v'ați prezentat cam slab.

Dnei Silvia Stoica Noaghia: Din motive tehnice de redacție, articolul Dv. nu a putut fi publicat în numărul acesta. Se va publica.

Dlui Vasiliu Bercașov: Poeziile Dv. au sosit prea târziu când materialul era paginat.

Dlui Jean Pătrașcu-Galicea: Poeziile Dv. nu sunt lipsite de conținut, însă în forma în care turnați materialul sensibil le face inpublicabile. Mai încercați și străduiți-vă să respectați legile fundamentale ale artei lirice: Ritmul și rima. Suntem împotriva modernismului.

Dlui Irodion Creangă: Așteptăm sprijinul și materialul promis.

Pentru cititori și abonați.

Numărul de față al revistei apare numai în 40 pagini pentru motivul că cele două numere anterioare tipărite în câte 80 pagini ne-a secătuit orice resurse materiale. De altfel cu aceste două numere am depășit cu mult formatul nostru inițial. Rugăm stăruiților pe abonați să-și achite abonamentul; este singura noastră resursă bănească afară de unele instituții conduse de oameni generoși cari înțeleg să sprijine efortul nostru idealist și desinteresat pentru care fapt le mulțumim călduros.

Am primit dela Primăria Municipiului Brașov Lei 2500.— sprijin. — Casa Cercuală 1000 lei.

Mulțumirile noastre!

Erată :

În No. 5—6 al rev. „Prometeu“ la art. D-lui Eft. Mărculescu „Problema salarizării“ s'au strecurat unele greșeli, de pildă: La pag. 8 rândul 6 în loc de textelor — a se ceti tutulor

”	10	”	3	”	creditelor	”	gradațiilor
”	10	”	5	”	unei	”	muncii
”	10	”	25	”	sistemului	”	interesului

La poezia D-lui Radu Prișcu strofa I. în loc de înălțare a se ceti înălțătoare. Strofa III. în loc de clopot a se ceti clopotelor.

S'au mai strecurat și alte mici greșeli cari nu sunt tocmai așa de importante.

Articolul D-lui Ieremia a rămas ultimul la cules. Din cauză că întretimp s'au cules complet numărul de 40 pg., a rămas spre a se publica în nr. viitor.

CERCUL REVISTEI:

a) *Colaboratori*: A. P. Bănuț scriitor; Eftimiu Mărculescu, prof. adv. publicist; C. Bobescu, dir. Conserv. Astra; V. Branisce, ziarist, f. senator; Ioan Brotea, ziarist; Dr. Liviu Câmpeanu, medic, publ.; Lucian Costin, scriitor; Dr. Petru Debu, preot, f. senator; Mihail Dragomirescu, prof. univ.; Al. Florea, preot, publ.; Ioan Ludu preot, publ.; C. Mușlea preot publ.; Valer Maximilian, prof.-pictor; Aurel A. Mureșianu, publicist; Dr. P. Nistor medic, Silvia Stoica-Noaghea; Ecat. Pitiș, publ.; I. Prișcu, preot, publ.; Dr. T. Prișcu, medic, primarul Municipiului; Radu Prișcu dir. școlar; Dr. C. Sassu funcț. sup.; Oct. Șireagu, publ.; Victor Tudoran, publ.; Gh. Tulbure insp. gen. șc. publ.; Ioan Grigore, publ.; Irodion Creangă, primar.

b) *Srijinitori*: Ing. Baiu Crăciun, insp. silv. i. p.; Iancu Nan, farmacist prefectul jud.; Dr. C. Oancea, medic; I. Pizo, preot; Aurel Radu preot; Nicu Suci-Sibianu, funcționar; Dr. C. Voicu, adv. f. primar.

Telefon :

86

Vilegiaturiști și localnici

vizitați

MARELE RESTAURANT

ȘI BERĂRIE

Telefon :

86

BERE LUTHER

Piața Libertății No. 2. Restaurator : I. MOȘOIU

Bucătărie specială românească, vinuri superioare din cele mai renumite podgorii ale țării, aperitive excelente, mititei cari rivalizează cu specialitățile Bucureștiului, iar pe deasupra neîntrecuta „bere luther“.

Sâmbăta și Duminica seara „JAZZ“ dans.

Serviciu prompt și conștiincios prețuri convenabile.

Acest restaurant este mândria și fala Brașovului.

Braşov

**Intrebuințați numai
Aparate SHELLGAS**

Reprezentanță: LAROPA
Strada Hirscher.

Tip. „UNIREA” Braşov
1936